

## La Casita Blanca. La ciudad oculta

Carles Balagué, 2002

Documental sobre la cara oculta de la Barcelona de la postguerra

Sintètic i amè recorregut per la història oficiosa de la Barcelona de la postguerra a través de la vida que s'amagava dins del famós *meublé* La Casita Blanca, punt de trobada per igual de la burgesia catalana, els maquis, les prostitutes i la policia franquista. El documental mostra la particular convivència a Barcelona de la doble moral burgesa, el Congrés Eucarístic i les visites de Franco i Evita Perón amb l'estraperlo, la misèria, les cartilles de racionament, la clandestinitat política i la vaga de tramvies.

### Barcelona, 1947-1957

El film s'obre amb una imatge significativa, llençols estesos en un terrat, imatge tòpica de barri que ens anuncia també el més antic dels oficis, per continuar escales avall, passadissos enllà i habitacions endins, testimonis de la història que no ha estat escrita, però sí viscuda, al *meublé* La Casita Blanca. El subtítol del film, *La ciudad oculta*, no deixa dubtes sobre el que s'explicarà.

És el retrat d'una dècada, la que s'inicia amb la fi de la Segona Guerra Mundial, testimoniada a Barcelona per la presència latent de maquis i de fam, productes indiscutibles de la postguerra i el bloqueig internacional, i es tanca amb l'entrada d'Espanya a

la ONU, ajudada per la ratificació del règim franquista per part del Vaticà a partir del Congrés Eucarístic Internacional de 1952.

Una dècada durant la qual la ciutat viu, d'una banda, l'adaptació de la burgesia catalana als postulats del Movimiento, amb personatges com els germans Muñoz Ramonet, el mateix Joan Antoni Samaranch, o l'anomenada Brigada del Amanecer. I de l'altra, una ciutat que viu de l'estraperlo, les cartilles de racionament i la prostitució com a úniques fonts de supervivència. En última instància, una dècada duríssima, plena de personatges emblemàtics (com el maquis Facerías) i d'històries sòrdides (com l'obscur assassinat de la "mantinguda de luxe" Carmen Broto), que conflueixen tots ells en els més de 100 *meublés* consentits pel règim a Barcelona i consentits pel règim. La Casita Blanca n'era (és, encara!) el més famós d'ells.

La Casita Blanca fou el testimoni, i referent emblemàtic dins la cultura popular, de la hipocresia burgesa de l'època i de la intersecció de dues societats barcelonines, aquella derrotada que sobreviu com pot i aquella vencedora que s'aprofita de les misèries de la postguerra.

### El NO-DO alternatiu

Balagué i el seu guionista i productor Pérez Giner confessen haver seguit un procediment d'assaig literari a l'hora de bastir el documental, tot entrecreuant referències, cites, imatges i entrevistes a personatges fins a construir un mosaic històric. Els apunts d'hemeroteca i de filмотeca, els expedients judicials i els materials d'arxiu s'entrellacen amb entrevistes a testimonis orals de la mà d'historiadors del període (Rafael Abella, Antonio Téllez, Jaume Boix i Santiago Tarín), periodistes (Pilar Eyre, Josep Martí i Julià Peiró), cronistes socials i escriptors (Josep Maria Carandell, Xavier Muñoz, Hilari Ragner i Paco Villar), amics i familiars dels protagonistes (l'artista i vedette Carmen del Rio, els nebots d'Àngel Osset) o els mateixos protagonistes (Josep Tomàs, administrador de La Casita Blanca o l'actriu Carmen de Lirio).

Els recursos tècnics i materials del film són limitats però efectius.

Balagué sap perfectament les tecles que ha de tocar i no arronsa la mà quan es tracta de burxar en ferides que escapen dels mateixos límits del documental. L'única escena de ficció inclosa en el film, la reproducció de l'assalt del Facerías al *meublé*

Pedrables, es revela en canvi com a absolutament innecessaria, tot i que respon cinematogràficament a la manca de documentació fotogràfica per a relatar aquest passatge de la història. Es tracta d'un documental ben treballat. Un bon reportatge, necessari per a la memòria col·lectiva de la nostra societat, sense però que això hagi significat cap innovació cinematogràfica.

El mèrit de *La Casita Blanca* recau essencialment en la tasca investigadora realitzada a fi de desenterrar els relats oficinosos de la postguerra. L'haver reconstruït l'ambient moral d'una època i recordar que va haver sectors significatius de la societat catalana que s'identificaren, i que prosperaren, amb el franquisme.

## Fitxa tècnica

### *Tècnics*

Direcció: Carles Balagué  
Guió: Carles Balagué i J.A. Pérez Giner  
Producció: J.A. Pérez Giner, en associació amb J.M. Forn, J.L. Garcia Arrojo i A. de Luna  
Fotografia: Núria Roldós, Carles Gusi i Enric Daví  
Muntatge: Xavier Carrasco  
Música: cançons de Joan Manuel Serrat i Chavela Vargas  
País: Espanya  
Any: 2002  
Durada: 80 min.

### *Actors*

Roger Casamajor: Facerias  
Ricard Borràs: Antonio Massana  
Vicente Gil: Pedro  
Elvira Prado: neboda de Massana

## Filmografia

2002  
*La Casita Blanca (La ciutat oculta)*

1995  
*Assumpte intern*

1993  
*Mal d'amors*

1991  
*Les aparences enganyen*

1988  
*L'amor és estrany*

1986  
*Adela*

1981  
*Mel i mató*

1980  
*Denver*